

Stel eindelijk grenzen aan de Nederwolf: met dit tienpuntenplan

Posted on 21 juni 2025 by Wouter Roorda

De afgelopen maanden waren er meerdere meldingen van wolven die mensen aanvallen. Voor een wolf die een hardloopster op Park De Hoge Veluwe had gebeten, werd een afschotvergunning afgegeven door de provincie Gelderland. Die vergunning werd prompt door natuuractivisten aangevochten bij de rechter, waar ze nu een keertje bot vingen. Op landgoed Den Treek werd een wandelaar aangevallen door een wolf. Uit dna-onderzoek bleek het om dezelfde wolf te gaan die daar eerder een kind had gebeten.

Dit laatste voorval is een voorbeeld van 'habituatie': wolven raken gewend aan de nabijheid van mensen. Habituatie kan ontstaan door veelvuldig zicht en geur van mensen en door voeren. De wolven merken dat ze geen gevaar lopen en leren dat ze steeds meer ruimte in kunnen nemen. En dat is risicovol.

Escalatieladder

In ons boek *Nederwolf* bespreken we de escalatieladder van Valerius Geist. In het

voorlaatste, zesde stadium lijken wolven tam in de nabijheid van mensen. Het bijten van voorbijgangers is echter geen speels gedrag, maar het verkennen van de mens als potentiële prooi en een test hoe deze zich gedraagt als hij wordt aangevallen. Op niveau zeven is het toppunt van escalatie bereikt. Dan hebben de wolven hun schuwheid tegenover mensen verloren.

Wat deze voorvallen ook illustreren, is hoe de overheid reageert op de aanwezigheid van de wolf. Zoals zo vaak wordt een afwachtende houding ingenomen. De vestiging van het dier wordt met gejuich begroet, maar over de consequenties voor de mens, andere dieren, de leefomgeving en de biodiversiteit heeft men nauwelijks nagedacht.

Zo heeft het opvreten door de wolf van de moeflons op de Hoge Veluwe significante gevolgen voor de vegetatie aldaar: heidegebied verandert in naaldbos. Ter compensatie moet nu menskracht worden ingezet – tegen hoge kosten. Waar we elke consequentie van menselijk handelen voor de staat van instandhouding van flora en fauna van de wetgever zorgvuldig moeten vastleggen en verslechtering voorkomen, daar wordt de wolf geen strobreed in de weg gelegd.

Wolven raken steeds meer gewend aan mensen en naarmate hun aantal verder toeneemt, valt hun territorium niet langer (volledig) samen met natuurgebied en is er dientengevolge steeds meer interactie met de mens. Dat dit vroeg of laat een keer grondig misgaat, is te verwachten. In ons land waar alles tot op de vierkante meter is gereguleerd, is het dan ook de hoogste tijd om grenzen te stellen aan wat de wolf wel en niet mag en pro-actief vast te leggen hoe wij met dit roofdier omgaan. De volgende tien punten voorzien daarin.

1 Ga uit van een Centraal-Europese populatie en bepaal op basis daarvan de staat van instandhouding

Nederland is te klein om een levensvatbare wolvenpopulatie te herbergen. Daarover zijn vriend en vijand het eens. De Nederlandse populatie maakt deel uit van de Centraal-Europese populatie, die bestaat uit meer dan 2000 exemplaren die leven in met name Duitsland en Polen. Omdat er geen samenwerking is tussen deze landen omtrent beheer e.d. beschouwt de Europese Commissie, die toeziet op de uitvoering van de Habitatrichtlijn, deze populaties als apart. Dat maakt dat zelfs ná het afwaarderen van de beschermde status van de wolf er waarschijnlijk nog steeds geen beheer kan plaatsvinden, omdat de Nederlandse populatie te klein is om

levensvatbaar te zijn. De afzondering van de Nederlandse populatie is echter kunstmatig, want het is exact dezelfde soort die vanuit Polen via Duitsland hier naartoe is gekomen.

Door op het niveau van de totale populatie te kijken, ontstaan er meer mogelijkheden voor beheer. Zo geniet de wolf in Zweden en Frankrijk dezelfde beschermde status als in Nederland. Door de grotere populaties daar is beheer wel mogelijk. Als er te veel wolven komen of wolven opduiken op plaatsen waar ze niet gewenst zijn, dan gaat men met instemming van de Europese Commissie over tot afschot. De gezamenlijke wolvenpopulatie van Nederland, Duitsland en Polen bedraagt een veelvoud van die in Frankrijk en Zweden.

2 Maak haast met aanpassing van de Habitatrichtlijn

De wolf geniet binnen de EU een extra beschermde status op basis van de Habitatrichtlijn. Deze vloeit voort uit het Verdrag van Bern (1992). De status volgens dat verdrag is inmiddels aangepast, waarna de Europese Commissie is begonnen met het aanpassen van de Habitatrichtlijn. Deze richtlijn werkt ook door in nationale wetgeving. Niet alleen zou Nederland moeten aandringen op haast met de aanpassing, ook zou het kabinet alvast nieuwe nationale wetgeving kunnen voorbereiden. Er is niets wat erop wijst dat dit gebeurt. Het volgtijdelijk uitvoeren van wetswijzigingen leidt tot onnodige vertraging.

3 Stop met beleid om mens en wolf te laten samenleven en houd ze juist uit elkaar

Op dit moment zijn de inspanningen gericht op het zoveel mogelijk voorkomen van schade door wolven. Preventieve maatregelen, zoals het plaatsen van hekken, worden zwaar gesubsidieerd. Alles wordt uit de kast getrokken om de wolf maar niets in de weg te leggen. Dat is een contraproductieve aanpak, die steeds onhoudbaarder wordt naarmate de populatie verder toeneemt.

Ook hier is het verstandig het Franse en Zweedse voorbeeld te volgen en expliciet gebieden aan te wijzen waar een gelimiteerd aantal wolven kan en mag leven. Dat hebben we met diersoorten als het edelhert en het everzwijn ook gedaan. Wolven die zich vestigen buiten deze gebieden worden naar buitenlands voorbeeld zoveel als mogelijk verwijderd. Hierbij dient te worden opgemerkt dat zogenaamde 'nulstandgebieden' lastig te handhaven zijn en er altijd influx zal zijn van nieuwe wolven vanuit onze buurlanden.

4 Zorg voor een landelijke aanpak

Op dit moment zijn de provincies verantwoordelijk voor het wolvenbeleid. Uiteraard stemmen zij dit onderling af, maar na doorvoering van de voorgaande drie punten ligt een landelijke aanpak veel meer voor de hand. Neemt het aantal wolven toe tot boven een bepaald maximum of vestigen wolven zich buiten de aangewezen leefgebieden, dan wordt overgegaan tot afschot.

5 Maak preventief afschot mogelijk

Dit punt vloeit logisch voort uit het voorgaande. Wolven die zich buiten hun leefgebied ophouden in de buurt van mensen en menselijke bewoning worden geruimd.

6 Voorkom dat actiegroepen na elke gedode wolf naar de rechter kunnen stappen

Zolang sprake is van een levensvatbare populatie zoals gedefinieerd onder punt 1 is het ongewenst dat activisten voor elke individuele wolf de gang naar de rechter kunnen maken. Dat kan ook niet bij individuele exemplaren van andere diersoorten.

7 Maak inzet van afschrikkende middelen mogelijk

De beschermde status van de wolf brengt met zich mee dat elke verstoring in beginsel verboden is. Het weggagen van een wolf van het eigen erf is alleen mogelijk als sprake is van een acute levensbedreigende situatie. Ook het afschermen van grotere gebieden zal geen stand houden bij de rechter. Het moet echter mogelijk zijn voor terreinbeheerders om via de inzet van preventieve middelen de wolf te weren uit bepaalde gebieden. Bijvoorbeeld voor Nationaal Park de Hoge Veluwe om zo de moeflonpopulatie te beschermen, die van groot belang is voor natuurbeheer en het bevorderen van de biodiversiteit.

8 Stimuleer voorlichting op scholen over omgang met wilde dieren

Er circuleren veel, soms wilde verhalen over de wolf en diens gedrag. Hoewel aanvallen van wolven op mensen gelukkig zeldzaam zijn, ondergaan we in Nederland een groot experiment. Niet eerder vestigden roedels wolven zich zo dicht in de buurt van de mens. Het lijkt zinvol een lespakket samen te stellen over wat wel en wat niet te doen in de buurt van wolven. Waarbij het samenstellen niet wordt overgelaten aan belangengroepen, zoals vaak gebeurt op andere terreinen.

Idealiter zou deze voorlichting zich moeten richten op meer kennis van de wilde natuur in het algemeen.

9 Stel hoge boetes in op het voeren van wolven

Om wolf en mens zoveel mogelijk uit elkaar te houden, is het gewenst dat gedrag dat tot het tegenovergestelde leidt, wordt ontmoedigd. Zoals hiervoor aangegeven, kan habituatie ertoe leiden dat de wolf zijn natuurlijke schuwheid voor de mens verliest.

10 Maak zenderen mogelijk, zodat er meer kennis komt

De huidige onaantastbaarheid van de wolf maakt dat zelfs het zenderen van een individueel exemplaar door de rechter wordt verboden. Meer kennis over hoe de wolf zich gedraagt in de buurt van mensen is echter zeer gewenst. Zoals hiervoor aangegeven, is sprake van een nieuwe situatie waarbij we onszelf de mogelijkheid ontzeggen kennis te vergaren en eventueel alternatieve interventiemogelijkheden te ontwikkelen.

Uitvoering van de voorgaande tien punten morrelt weliswaar aan de onaantastbare status die de wolf geniet, maar is onontkoombaar wil deze een plekje kunnen hebben in ons overvolle land.

[Wouter Roorda](#) en [Oswin Schneeweisz](#) schreven '[Nederwolf - de terugkeer van een gevreesde landgenoot](#)'. Het boek is verschenen bij Uitgeverij Blauwburgwal, kost € 22,50 en is **overal te koop en te bestellen**, bijvoorbeeld in de [winkel van Wynia's Week](#).

Wynia's Week verschijnt drie keer per week, **156 keer per jaar**, met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. De groei en bloei van Wynia's Week is te danken aan de donateurs. Doet u al mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk [HIER](#). Hartelijk dank!